

7 EGENKONTROLL

Riktlinje nr 7. Utgåva april -18

Innehållsförteckning egenkontroll:

1. Information om egenkontroll
2. ER:s riktlinjer
3. Vad ska en egenkontroll innehålla?
4. Vilket ansvar medför egenkontrollen?
5. Hur gör jag om det är fel i egenkontrollen?
6. Varför ska jag upprätta en egenkontroll?
7. Var står det om egenkontroller och vilka kontrollpunkter som ska upprättas

1. INFORMATION OM EGENKONTROLL

Egenkontroller är betydelsefulla av flera anledningar och vissa är även myndighetskrav.

Området är stort och brett och denna riktlinje är till för att beskriva delar av det mest grundläggande inom egenkontroller.

Uppstår en skada kan egenkontrollen få en avgörande betydelse.

En av anledningarna till att upprätta och överlämna en egenkontroll är att utfästa och verifiera ett visst utförande. Detta medför att beställaren varken behöver utföra kontroller eller besikningar för det som egenkontrollen utfäster och entreprenören vet att den lämnar rätt kvalitet.

För att klassas som en egenkontroll ska det vara ett korrekt ifyllt dokument där kontrakterad entreprenör tar ansvar för att utförandet överensstämmer med ställda krav, vanligtvis branschregler eller monteringsanvisningar.

Exempel på upplägg av egenkontroll

Kontrollpunkt	Kontrollmetod	Kontroll mot (Underlag)	Datum	Resultat Mätvärde	Signatur av kontrollant	Notering/ Avvikelse
Fastigheten Beteckning 20	Byggdel: Hus 1				Upprättad 17-01-01	
Fall på dräneringsledningen	Mätning	1:200	17/01/02	1:350	Kalle	
Vidhäftning av takpappens skarvar	Provning	Montageanvisning	17/01/03	Fäster ej	Titti	
Dolt placerade tappvattenledningar utförda utan fogar eller skarvar	Visuellt	Säker Vatteninstallation 2016:1	17/01/04	Ja	Jacek	

Detta är endast ett exempel och del av en egenkontroll. Kontrollpunkterna i egenkontrollen ska alltid objektpassas.

2. ER:S RIKTLINJER

Det är av vikt att skriftligt vara överens om vilka egenkontroller som ska upprättas före produktionsstart och bör preciseras i kontraktshandlingarna.

Egenkontroller är särskilt betydelsefulla för delar vilka blir dolda efter slutförd entreprenad.

Det viktiga är inte att ha många kontrollpunkter och egenkontroller. Undersök vilka som är projektets kritiska punkter, upprätta kontrollpunkter för dessa och se till att egenkontrollerna faktiskt utförs.

3. VAD SKA EN EGENKONTROLL INNEHÅLLA?

En egenkontroll ska inte förväxlas med en arbetsorder. Av en egenkontroll framgår vad som kontrollerats.

En egenkontroll ska som minst innehålla följande uppgifter:

- **Var** kontrollen har utförts, ska vara spårbar. (Projekt, adress, lokal, väg, del av grund eller liknande)
- **Vem** som utfört kontrollen. (Fullständigt namn ska vara läsbart och är personligt. För signaturlista se nedan.)
- **Vad** kontrollen utfördes mot. (Kan vara en branschstandard, gränsvärde, angiven lutning, vidhäftning eller liknande)
- **Hur** kontrollen utfördes. (Mätning, provning, okulärt.)
- **Kontrollpunkt** av vilken det framgår vad som kontrollerats. (Se nedan)
- **Resultat** av kontrollen. (Mätvärde eller motsvarande.)
- **Datum** för kontrollen.

Kontrollpunkter

Av kontrollpunkterna i en egenkontroll ska det framgå vad som har kontrollerats.

Exempel på utformning av kontrollpunkter kan vara:

- Fall på dräneringsledning
- Golvets fall mot golvbrunn
- Vidhäftning av takpappens skarvar

Vilka kontrollpunkter som ska upprättas ska bedömas i varje specifik entreprenad. Egenkontrollmallar vilka innehåller kontrollpunkter som inte är aktuella för projektet ska strykas eller med fördel tas bort helt och hållet.

Signaturlista

Vid behov kan en signaturlista upprättas. I den ska det framgå vilka som är behöriga att signera egenkontrollerna och vem signaturen tillhör. Varje kontrollpunkt kan signeras var för sig.

4. VILKET ANSVAR MEDFÖR EGENKONTROLLEN?

Utfästelse

En egenkontroll anses vara likvärdig med en utfästelse.

Egenkontrollen är ett juridiskt bindande dokument och avvikelser kan jämföras med osant intygande. Utförande som inte överensstämmer med en egenkontroll är att jämföras med dolt fel och kan även anses värdeslöst. Detta innebär att fel i arbete som omfattas av egenkontroll normalt kan reklameras under hela ansvarstiden, vanligtvis 10 år.

I allvarliga fall kan fel i egenkontrollen jämföras med osant intygande och medföra fängelse. Osant intygande faller under menedsbrotten i brottsbalken.

Kontrakterad entreprenör är ansvarig för egenkontrollen

Den kontrakterade entreprenören är ansvarig för egenkontrollen likväl som övriga åtaganden.

Väljer en entreprenör att använda t ex en underentreprenörs egenkontroll ska han signera och verifiera egenkontrollen. Alternativet är att entreprenören förmedlar att jag inte kan stå för egenkontrollen och det förväntas att du litar på den. Det är den kontrakterade entreprenören som ansvarar för riktigheten mot sin beställare.

Den person som lämnar egenkontrollen ska vara behörig att företräda entreprenören och ska signera egenkontrollen.

5. HUR GÖR JAG OM EGENKONTROLLEN ÄR FELAKTIG ELLER OFULLSTÄNDIG?

Om den som är behörig att överlämna egenkontrollen konstaterar fel i dokumentet finns olika sätt att hantera detta.

- Notera de felaktigheter som finns på egenkontrollen som avvikelser och sedan lämna den verifierade och signerade egenkontrollen med dess brister.
- Utföra vad som krävs för att slutföra egenkontrollen.
- Meddela att egenkontrollen saknas.
- Saknad eller ofullständig egenkontroll kan ersättas med ett intyg.
- Om besiktningsmannen anser att en egenkontroll inte utgör tillräckligt underlag för bedömning av delen i fråga kan traditionell besiktning ske om åtkomst är möjligt.

6. VARFÖR SKA JAG UPPRÄTTA EN EGENKONTROLL?

Frågan ställs från flera olika håll varför egenkontroller ska upprättas. Förståelse för varför egenkontroller ska utföras är väsentlig och underlättar upprättandet av egenkontrollprogrammet.

- Myndigheter ställer på olika sätt krav på att egenkontroller ska utföras.
- Avtal anger på olika sätt att egenkontroller ska utföras.
- För att entreprenader ska anses fackmässigt utförda är ERs riktlinje att egenkontroller ska utföras och lämnas.

Minska beställarens kontroll

Egenkontroller utfäster ett resultat till beställaren. Detta innebär att beställaren kan lita på egenkontrollen och minska arbetet med sina kontroller.

Minska besiktningsinsatsen

Idag sker besiktningar normalt delvis på grundval av entreprenörens dokumentation och avser då ofta egenkontroller. Detta innebär att besiktningsmannen besiktigar att dokumentet är korrekt.

Besiktningsmannen ska avgöra om egenkontrollen utgör tillräckligt underlag för bedömning av delen i fråga. Av utlåtandet ska framgå vilka delar som besiktigats baserat på egenkontrollerna.

Egenkontroller medför att beställaren kan minska på de faktiska besiktningarna.

Löpande kvalitetsarbete

Med hjälp av egenkontroller blir fler medvetna om ställda krav och kvalitetsarbetet i entreprenaderna. Egenkontroller vilka vidareutvecklas baserat på tidigare erfarenheter hjälper kvalitetsarbetet framåt. Egenkontrollen är ett sätt för entreprenören att undvika framtida problem.

Egenkontrollerna ansluter ofta till kvalitets- och miljöplanen, KMA.

Avstämning

Att egenkontroller utförs löpande är viktigt. Egenkontroller och andra betydelsefulla dokument kan kopplas till lyft i betalningsplanen likväl som besiktningar.

7. VAR STÅR DET OM EGENKONTROLLER OCH VILKA KONTROLLPUNKTER SOM SKA UPPRÄTTAS?

Myndighetskrav

Särskilt kunniga inom respektive område kan bistå med upprättande av kontrollpunkter.

Myndigheter ställer i skrifter krav på att egenkontroller ska utföras. Nedan är några områden vilka berör egenkontroller:

- **Kontrollplanen** vilken innehåller kontrollpunkter upprättade av byggherren med hjälp av kontrollansvarig är myndighetskrav. Vanligtvis ställer kontrollplanen krav på egenkontroller.
- **Miljöbalken** anger att verksamhetsutövare fortlöpande ska planera och kontrollera sin verksamhet.
- **Elinstallationsreglerna** anger att ett egenkontrollprogram ska upprättas.
- **Boverket**, BBR, anger att det bör verifieras att arbetet utförs enligt gällande projekteringshandlingar.
- **EKS**, Europeisk konstruktionsstandard, anger att kontroller ska utföras.

Avtalade egenkontroller

Vilka kontrollpunkter som ska upprättas är upp till parterna att överenskomma.

Enligt AB/ABT framgår att entreprenören ska upprätta kvalitets- och miljöplan och att denna ska godkännas av beställaren. Det ska framgå vilka egenkontroller som är avtalade. Saknas avtalade egenkontroller går endast att ställa krav på egenkontroller vilka anses fackmässiga att utföra.

ABS 09 anger att entreprenören under entreprenadtiden ska utföra och dokumentera åtaganden enligt upprättad kvalitets- och miljöplan.

Fackmässig egenkontroll

Vilka kontrollpunkter som ska upprättas för att entreprenaden ska utföras fackmässigt går tyvärr inte att definiera. Detta medför många problem i slutskedet av entreprenader och vid skador. Detta kan hanteras genom att överenskomma vilka egenkontroller som ska utföras.

Konsumenttjänstlagen anger att näringsidkaren skall utföra tjänsten fackmässigt.

AB/ABT anger att entreprenaden skall utföras fackmässigt.

Branschorganisationer och leverantörer anger på olika sätt att egenkontroller ska utföras. Att utföra egenkontroller anses därför fackmässigt. Nedan följer några exempel:

- För arbeten utfört enligt Måleribranschens regler för våtrum ska egenkontroller utföras.
- För att installationen ska uppfylla kraven för Branschregler Säker Vatteninstallation ska branschorganisationens krav på egenkontroller vara uppfyllda.

